ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců JUDr. Tomáše Foltase a Mgr. Lenky Krupičkové v právní věci žalobce: **J. B.**, zastoupený Mgr. Štěpánkou Brožovou, advokátkou se sídlem Husovo nám. 44/31, Beroun, proti žalovanému: **Krajský úřad Středočeského kraje**, se sídlem Zborovská 81/11, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 5. 6. 2020, č. j. 48 Af 42/2017 - 37,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Ustanovené zástupkyni žalobce advokátce Mgr. Štěpánce Brožové **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši 4 114 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I.

[1] Platebním výměrem Městského úřadu Beroun (dále též „správní orgán“) ze dne 7. 3. 2017, č. j. MBE/17592/2017/FIN-SaM (dále též „platební výměr“) vyměřil prvostupňový orgán žalobci navýšení místního poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů (dále též „místní poplatek“) o částku ve výši 700 Kč za poplatkové období roku 2014, a to s odkazem na § 10b a § 11 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění účinném do 28. 10. 2015 (dále též „zákon o místních poplatcích“), na zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění zákona č. 368/2016 Sb. (dále též „daňový řád“) a na článek 7 obecně závazné

vyhlášky města Beroun č. 5/2012, o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů (dále též „vyhláška č. 5/2012“). Proti platebnímu výměru podal žalobce odvolání, které žalovaný rozhodnutím ze dne 11. 10. 2017, č. j. 121962/2017/KUSK zamítl (dále též „napadené rozhodnutí“).

II.

[2] Žalobce podal proti napadenému rozhodnutí žalobu ke Krajskému soudu v Praze (dále též „krajský soud“), který ji zamítl shora označeným rozsudkem. V odůvodnění se ztotožnil se závěry žalovaného stran uplatněných námitek. Předmětem sporu mezi účastníky byla oprávněnost a přiměřenost uložené sankce v podobě navýšení místního poplatku na dvojnásobek v souladu s § 11 odst. 3 zákona o místních poplatcích ve spojení s obecní vyhláškou č. 5/2012. Žalobce rovněž namítal rozpor čl. 7 odst. 2 vyhlášky č. 5/2012 a ustanovení 11 odst. 3 zákona o místních poplatcích s ústavním pořádkem.

[3] Krajský soud nepřisvědčil žalobní námitce týkající se tvrzené prekluze žalobcovy povinnosti k úhradě poplatkové povinnosti. Na daný případ nelze analogicky aplikovat § 2 odst. 5 daňového řádu, neboť zákon o místních poplatcích v rozhodném znění neupravoval otázku, zda příslušenství místního poplatku sdílí jeho osud. Tato byla upravena až novelou s účinností od 1. 1. 2020. Zvýšení místního poplatku není úrokem, penálem ani pokutou za opožděné tvrzení daně, ačkoliv je vyměřováno za opožděnou úhradu daně. Liší se procesní povahou jeho vzniku, což musí mít vliv i na konsekvence pro okamžik jeho zániku. Navýšení místního poplatku má s ohledem na svoji konstitutivní povahu samostatné postavení, dokud není zrušeno, nebo jeho účinky nezaniknou na základě výslovného ustanovení zákona.

[4] K námitce nevydání platebního výměru ke stanovení poplatku v základní výši krajský soud uvedl, že není důvod trvat na povinnosti oznámit takový platební výměr, pokud o to nepožádal nebo pokud předem neprojevil pochybnosti o správné výši místního poplatku. Částku uhrazenou žalobcem lze v souladu s § 140 odst. 4 daňového řádu ztotožnit s jeho tvrzením o výši místního poplatku, aniž by mu hrozila újma na jeho právech. Nezávisle na tom, zda byl samotný místní poplatek vyměřen tak, jak zvláštní zákon předpokládá lze konstatovat, že vyměření samotného zvýšení místního poplatku na základě konstitutivního výroku v platebním výměru není podmíněno způsobem vyměření základního poplatku.

[5] Ani námitce žalobce stran nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí krajský soud nepřisvědčil. Upozornil, že odvolací řízení představuje s řízením před prvoinstančním orgánem z hlediska soudního přezkumu jeden celek. Odůvodnění platebního výměru je třeba vnímat v kontextu odůvodnění napadeného rozhodnutí, neboť žalovaný je nejen oprávněn, ale i povinen napravit případné nedostatky předchozího řízení. Přitom odkázal i na závěr Nejvyššího správního soudu vyslovený v rozsudku ze dne 3. 12. 2015, č. j. 10 Afs 168/2015 - 45, dle kterého nestanoví-li zákon o místních poplatcích či obecně závazná vyhláška žádná kritéria pro sankční zvýšení poplatku podle § 11 odst. 3 zákona o místních poplatcích, je čistě na správci poplatku, aby o to důkladněji posuzoval všechny

podstatné skutkové okolnosti a pečlivě popsal v odůvodnění všechny úvahy, které ho vedly ke zvýšení poplatku. Na základě uvedeného krajský soud konstatoval, že uvedené závěry nelze použít, neboť v projednávané věci vyhláška č. 5/2012 striktně stanovuje navýšení místního poplatku na dvojnásobek, pročež nemohlo dojít nesprávnému a nepřiměřenému správnímu uvážení.

[6] K tvrzenému rozporu čl. 7 odst. 2 vyhlášky č. 5/2012 s ústavním pořádkem, popř. s § 5 odst. 3 daňového řádu krajský soud uvedl, že ji poměřil tzv. testem rozumnosti (viz nález Ústavního soudu ze dne 29. 6. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 9/10, na který ostatně odkazoval i sám žalobce) a považuje ji za určitou a vnitřně bezrozpornou. Dle ustanovení čl. 104 odst. 3 zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Ústava“) mohou zastupitelstva v mezích své působnosti vydávat obecně závazné vyhlášky. Pravidlo stanovené v čl. 7 odst. 2 vyhlášky č. 5/2012 krajský soud považoval za souladné se zákonem o místních poplatcích, neboť ten ve svém ustanovení § 11 odst. 3 umožňuje zvýšení včas neodvedených poplatků až na jejich trojnásobek. Nadto zdůraznil, že vyhláška č. 5/2012 stanovuje zmírňující pravidlo, dle kterého může být sankce spočívající ve zvýšení místního poplatku na dvojnásobek uplatněna teprve v případě prodlení delšího 90 dnů ode dne splatnosti poplatku (zjevné závažnější prodlení). Mimo uvedené zákon o místních poplatcích obsahuje ustanovení § 16a (a rovněž § 16b), které umožňuje v odůvodněných případech místní poplatek či jeho zvýšení snížit či úplně prominout.

[7] Důvodnou neshledal krajský soud ani námitku zpochybňující ústavnost samotného § 11 odst. 3 zákona o místních poplatcích. Jakkoliv zvýšení místního poplatku až na trojnásobek představuje v procentuálním vyjádření vysokou hodnotu, výše místních poplatků je zpravidla relativně nízká, a proto by nižší sankce nemusela být dostatečně motivující. Není možné odhlédnout ani od administrativních nákladů spojených s výběrem těchto poplatků. Napadené ustanovení § 11 odst. 3 zákona o místních poplatcích samo o sobě ponechává správci poplatku jak správní uvážení v otázce, zda a v jakém rozsahu přistoupí k navýšení místního poplatku, tak možnost uplatnění již zmíněných moderačních ustanovení. Krajský soud nedal za pravdu ani žalobcovu tvrzení o rozporu § 11 odst. 3 zákona o místních poplatcích z důvodu, že umožňuje ukládání různě vysokých sankcí napříč Českou republikou. Toto ustanovení totiž umožňuje individuální přístup při vymezování sankce za opožděné či neúplné uhrazení místního poplatku v závislosti na míře porušení povinnosti, osobních poměrech poplatníka i dalších relevantních okolnostech řešeného případu. Konstatoval, že ve skutečnosti žalobce tímto argumentem napadá ustanovení § 14 odst. 2 zákona o místních poplatcích, jež zmocňuje obce k lokální úpravě výběru místních poplatků obecně závaznou vyhláškou, přičemž ani v tomto případě se nejedná o protiústavní ustanovení.

III.

[8] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Namítal, že mu nebyl vyměřen základní místní poplatek za rok 2014 před jeho uhrazením. Tím správní orgán deklaroval, že místní poplatek byl uhrazen včas a ve správné výši. Vyměření zvýšení místního poplatku je proto nezákonné. Nesouhlasil s tím, že nevyměření poplatku dle § 11

odst. 1 zákona o místních poplatcích nemůže mít dopad na vyměření samotného zvýšení místního poplatku na základě konstitutivního výroku platebního výměru. Rovněž trval na tom, že zvýšení poplatku sleduje osud místního poplatku, a proto se prekluze zvýšení místního poplatku shoduje s prekluzí místního poplatku. Proto je nezákonné, aby správní orgán vyměřil zvýšení místního poplatku až po úhradě místního poplatku stěžovatelem. Zvýšení místního poplatku sledovalo osud místního poplatku i za předchozí právní úpravy účinné do 31. 12. 2019. Pokud tedy byl uhrazen místní poplatek, zanikla povinnost tento poplatek hradit jeho splněním, a tím i povinnost hradit do té doby nevyměřený zvýšený místní poplatek.

[9] Stěžovatel namítal rovněž nepřezkoumatelnost platebního výměru na zvýšení místního poplatku pro nedostatečnost řádného odůvodnění. V platebním výměru, není nijak odůvodněno, proč správní orgán přistoupil ke zvýšení místního poplatku, a na základě jakých úvah dospěl ke stanovení výsledné míry zvýšení, a to i přesto, že je míra zvýšení stanovena vyhláškou č. 5/2012. Aplikací konkrétní míry zvýšení stanovené ve vyhlášce se správní orgán dopustil uložení zvýšení místního poplatku v nepřiměřené výši vzhledem k okolnostem daného případu. Nadto ani zastupitelstvo města Beroun neodůvodnilo, proč při schvalování vyhlášky č. 5/2012 schválilo sankci v této výši. Má za to, že obce by měly postupovat při ukládání sankcí ve skutkově shodných nebo obdobných případech jednotně, popřípadě racionálně zdůvodnit, proč daném případě došlo k tak nedůvodnému rozdílu oproti „standardním“ situacím.

[10] Konečně namítal nezákonnost vyměření zvýšení místního poplatku také z důvodu rozporu se základními zásadami správy daní, a to se zásadou zneužití správního uvážení, zásadou přiměřenosti, zásadou rychlosti a zásadou legitimního očekávání jednotnosti, rovnosti a zákazu diskriminace. Stěžovatel shledává stanovení sankce ve zvýšení místního poplatku na dvojnásobek za porušení principu proporcionality, jelikož při přepočtu na úrok z prodlení dosáhne jeho výše 380 %. Správní orgán na individualizaci sankce zcela rezignoval a uložená sankce je naprosto nepřiměřená. Dle stěžovatele správní orgán v řízení ani nepostupoval bez zbytečných průtahů, jestliže stěžovateli vyměřil zvýšení místního poplatku po téměř 3 letech. Ve skutkově shodném nebo obdobném případě ukládají jiné správní orgány na území České republiky jiné sankce než Městský úřad Beroun. Nebyl dostatečně odůvodněn rozdíl v ukládaných sankcích, což v konečném důsledku způsobuje porušení zásady legitimního očekávání. Je nedůvodné, aby sankce za nezaplacení místního poplatku včas byla ve skutkově shodných či obdobných případech v rámci České republiky různá. Pro popření zásady legitimního očekávání, rovnosti a zákazu diskriminace je čl. 7 odst. 2 vyhlášky č. 5/2012 a ustanovení § 11 odst. 3 zákona o místních poplatcích rozporný s ústavním pořádkem.

IV.

[11] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že stěžovatel pouze opakuje odvolací námitky, které doplňuje odkazy na komentářovou literaturu a obecnou judikaturu. V rámci stížních námitek plně odkázal na odůvodnění svého rozhodnutí a odůvodnění krajského soudu. Novelizovaná právní úprava se zabývá doposud neupravenými částmi předpisu. Zákonná úprava neobsahuje časové vymezení, do kdy lze vyměřit zvýšení místních poplatků. Žalovaný trvá na tom, že pozdní zaplacení místního

poplatku je postaveno na roveň nezaplacení vůbec a na oba tyto případy je třeba nahlížet stejně. Zdůraznil, že vyhláška č. 5/2012 umožňuje zaplacení do 90 dnů po splatnosti bez jakékoliv sankce. Na základě výše uvedeného žalovaný navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

[12] Je třeba doplnit, že žalovaný požadoval přiznání náhrady nákladů řízení o kasační stížnosti, jakož i za řízení před krajským soudem, protože soudní přezkoumání správního rozhodnutí není pokračováním správního řízení (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 5. 2015, č. j. 7 As 83/2015 - 56). Ustanovení § 60 s. ř. s. přiznává zákonný nárok na náhradu nákladů správnímu orgánu, které by vznikly podáním žaloby, a žalovaný měl ve věci plný úspěch.

V.

[13] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[14] Kasační stížnost není důvodná.

[15] Jak zdůraznil Nejvyšší správní soud např. v rozsudku ze dne 26. 11. 2021, č. j. 5 Afs 401/2020 - 34, kasační stížnost je mimořádným opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví. V usnesení ze dne 30. 6. 2020, č. j. 10 As 181/2019 - 63, publ. pod č. 4051/2020 Sb. NSS, pak zdejší soud vyložil, že „*aby vůbec byla kasační stížnost způsobilá k projednání, musí kvalifikovaným způsobem zpochybňovat právě rozhodnutí krajského soudu, proti němuž byla podána, a nikoli nějaký jiný akt (byť třeba i věcně související nebo předcházející napadenému rozhodnutí krajského soudu).*“ Kasační námitky tudíž musí směřovat proti postupu krajského soudu v soudním řízení a proti závěrům, které krajský soud učinil, nikoli k samotnému řízení, které probíhalo před správními orgány a proti jejich rozhodnutí; tyto námitky je třeba uplatnit v žalobě. Jinými slovy, důvody kasační stížnosti se vztahují nikoli k napadenému správnímu rozhodnutí, ale k rozhodnutí soudu. Nejvyššímu správnímu soudu nepřísluší vyvíjet vlastní aktivitu směrem ke zjištění, které ze žalobních námitek by mohly rovněž obstát jako důvody následné kasační stížnosti [§ 103 odst. 1 s. ř. s.].

[16] Stěžovatel v nyní projednávané věci z většiny pouze zopakoval uplatněné žalobní body, které doplnil citacemi komentářové literatury a obecné judikatury, bez dostatečné konkrétní argumentace směřující proti odůvodnění krajského soudu, resp. se omezil na obecný nesouhlas s jeho hodnocením a poukaz na nelogičnost jeho závěrů. Nejvyšší správní soud se proto vypořádal s námitkami směřujícími proti odůvodnění krajského soudu v míře, v jaké byly uplatněny.

[17] Ke stěžovatelovu nesouhlasu s tím, že nevyměření poplatku dle § 11 odst. 1 zákona o místních poplatcích nemůže mít vliv na vyměření zvýšení poplatku, Nejvyšší správní soud ve shodě s krajským soudem uvádí, že dle účinné úpravy v rozhodném období (roku 2014) bylo zvýšení poplatku příslušenstvím daně, které však nesdílelo osud lokální daně. Zatímco úroky, penále i pokuty za opožděné tvrzení vznikají automaticky ze zákona,

zvýšení místního poplatku není automatické. Výrok, kterým je platebním výměrem vyměřováno, má konstitutivní povahu a tento poplatek stojí samostatně. Bez vyměření poplatníkovi nevzniká povinnost toto zvýšení hradit. Odlišná povaha vzniku povinnosti se pak projevuje i na okamžiku jeho zániku. Z uvedených důvodů má tento výrok samostatný procesní osud nezávislý na tom, zda správní orgán po opožděné úhradě takového poplatku vydal platební výměr na uhrazenou (původní) daňovou povinnost či nikoliv. Lze proto souhlasit s krajským soudem, že nejistota, zda byl místní poplatek vyměřen tak, jak zvláštní zákon předpokládá, nemůže mít vliv na vyměření samotného zvýšení místního poplatku na základě konstitutivního výroku platebního výměru. Vznik tohoto zvýšení poplatku je sice závislý na nesplnění poplatkové povinnosti, avšak ačkoliv se odvíjí od výše místního poplatku, přímo s ním nesouvisí. Zaplacením místního poplatku, ačkoliv pozdním, stěžovatel akceptoval vyměřenou výši základního poplatku, na niž následně navázalo předmětné zvýšení ve správné výši. Samostatně je proto třeba posuzovat oba poplatky (základ a zvýšení) i stran jejich prekluze. Vzhledem k doručení platebního výměru dne 10. 3. 2017, tj. v posledních 12 měsících tříleté lhůty plynoucí ode dne 31. 5. 2014, tak došlo k prodloužení této lhůty o další 1 rok, tj. až do 31. 5. 2018. Napadené rozhodnutí pak bylo doručeno stěžovateli dne 23. 10. 2017, tedy stále ve lhůtě prodloužené dle § 148 odst. 2 písm. b) daňového řádu. Nelze proto souhlasit se stěžovatelem, že vydání platebního výměru na zvýšení místního poplatku není samostatným úkonem majícím vliv na běh lhůt.

[18] Stěžovatel v kasační stížnosti dále namítal nesprávné vnímání smyslu tehdy účinné právní úpravy místních poplatků ve světle právní úpravy účinné od 1. 1. 2020. Dle Nejvyššího správního soudu nelze akceptovat výklad navrhovaný stěžovatelem. Dle pozdější právní úpravy by jistě bylo možné námitce přisvědčit, nicméně v rozhodné době zákon o místních poplatcích obdobnou právní úpravu neobsahoval. Nová právní úprava se podle čl. II zákona č. 278/2019 Sb. neuplatní v již zahájených řízeních. Nelze ani subsidiárně použít § 2 odst. 5 daňového řádu, který stanoví, že příslušenství daně sleduje osud daně. V tomto případě se jedná o úpravu, kterou dosud právní předpis neobsahoval. Nelze proto analogicky užít úpravu novou a její výklad aplikovat na úpravu tehdejší. Dřívější úprava výslovně nestanovila, že navýšení místního poplatku sleduje osud včas nebo ve správné výši nezaplaceného poplatku. Je proto třeba ztotožnit se se závěry krajského soudu o tom, že pro projednávanou věc je rozhodný právní stav platný v době vydání napadeného rozhodnutí a nelze přihlížet ke změně právní úpravy.

[19] Nadto Nejvyšší správní soud uvádí, že není správná stěžovatelova úvaha o tom, že opožděné zaplacení místního poplatku způsobuje zánik práva uplatnit § 11 odst. 3 zákona o místních poplatcích, podle kterého obecní úřad může *„včas nezaplacené nebo neodvedené poplatky nebo část těchto poplatků zvýšit až na trojnásobek; toto zvýšení je příslušenstvím poplatku“*. Zákon o místních poplatcích neobsahuje žádné časové vymezení, do kdy je třeba zvýšení poplatku vyměřit, ani zvýšení místního poplatku ničím dalším nepodmiňuje. Z tehdejší právní úpravy zřetelně vyplývá, že samotné nezaplacení místního poplatku včas nebo ve správné výši zakládá oprávnění obce zvýšit tento základní místní poplatek. Zároveň právní úprava umožňovala uplatnění tohoto oprávnění jak v případech, kdy nebyl poplatek zaplacen vůbec, tak i v případech, kdy byl uhrazen opožděně. Hypotéza citované normy ostatně předpokládá *včas* neuhrazené či neodvedené poplatky.

[20] Pokud jde o námitku nesprávného posouzení nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí z důvodu nedostatečného odůvodnění, je třeba shodně s krajským soudem konstatovat, že odvolací řízení představuje s řízením prvostupňovým jeden celek z pohledu následného soudního přezkumu. Případné nedostatky platebního výměru byly v odvolacím řízení bezpečně napraveny. Stěžovatelem poukazovaná judikatura Nejvyššího správního soudu (viz např. rozsudek ze dne 29. 3. 2016, č. j. 1 Afs 1/2016 - 38, rozsudek ze dne 9. 11. 2016, č. j. 1 Afs 3/2016 - 40 a další) není s tímto závěrem v rozporu. Z napadeného rozhodnutí je zřejmé, jakými úvahami byl žalovaný veden i z jakého důvodu přistoupil k výsledné míře zvýšení.

[21] V uvedené věci nebylo třeba podrobnější úvahy o zvoleném rozsahu navýšení. Vyhláška č. 5/2012 stanovuje striktní navýšení poplatku na dvojnásobek, tudíž správní orgán nedisponoval žádným uvážením o tom, k jakému navýšení přistoupí. Jeho úkolem bylo pouze vysvětlit, z jakého důvodu vůbec přistoupil k předmětnému navýšení, resp. na základě jakých zjištění došel k tomu, že byly splněny podmínky pro navýšení místního poplatku. Nález Ústavního soudu ze dne 29. 6. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 9/10, na který stěžovatel rovněž odkazuje, totiž k předmětnému uvádí doslova následující: *„Je jistě správné, že zákon o místních poplatcích obecně zakotvil možnost sankčního navýšení poplatku v případě jeho řádného nezaplacení a stanovil základní pravidla, zejména horní hranici tohoto navýšení. Pokud samospráva nepřipraví do příslušné vyhlášky hodnoty tohoto navýšení, jde v intencích citovaného ustanovení při navyšování o otázku volného uvážení správce poplatku, limitovaného pouze zmiňovaným trojnásobkem základní stanovené hodnoty poplatku. V tomto směru je tato obecná právní úprava pro praxi zřejmě dostačující, každopádně je odrazem vůle zákonodárce, přičemž vhodnost či správnost jím zvoleného řešení není předmětem zkoumání ze strany Ústavního soudu. Na druhou stranu, pokud samospráva hodnoty navýšení stanoví, musí z toho správce poplatku vycházet a jeho diskreční pravomoc je v daném směru omezena. A to přípustně, ne-li dokonce žádoucím způsobem.“* Není proto třeba, aby správní orgány vysvětlovaly, z jakého důvodu plnily povinnost uloženou jim právním předpisem, jak v konečném důsledku požaduje stěžovatel.

[22] Stěžovatel uvádí, že je správní orgán vždy povinen zvážit, zda přistoupí k navýšení poplatku, s ohledem na danou situaci a majetkové poměry poplatníka, či od něj upustí. Vyhláška č. 5/2012 je s tímto principem dle Nejvyššího správního soudu ve shodě, neboť poplatníkovi dává určitý prostor pro uhrazení poplatku bez navýšení, a to v délce 90 dní ode dne splatnosti. To lze považovat za jistou benevolenci zmírňující tvrdost daného opatření. Za předpokladu, že místní poplatek není uhrazen ani v rámci této prodloužené doby, lze to již považovat za závažné porušení povinností a je na místě zvýšení poplatku uložit. Poplatníkovi je dán relativně dostatečný prostor pro bezsankční splnění povinnosti a tato benevolence slouží i jako ochranný prostředek právě pro ty, jejichž pochybení je pouze bagatelní nebo jejichž poměry k úhradě nejsou v okamžiku splatnosti z jakéhokoliv důvodu dostatečné.

[23] K námitce rozporu čl. 7 odst. 2 vyhlášky č. 5/2012 a § 11 odst. 3 zákona o místních poplatcích s ústavním pořádkem se krajský soud podrobně a precizně vyjádřil v odstavcích 38 až 42 rozsudku. Nejvyšší správní soud se s jeho závěry ztotožňuje. Po přezkoumání vyhlášky č. 5/2012 lze konstatovat, že tato je vnitřně bezrozporná, určitá a v souladu se zákonem, jelikož její čl. 7 odst. 2 stanovuje zvýšení v rámci mezí povolených zákonem

o místních poplatcích, a to i po provedení testu rozumnosti. Jak uvádí krajský soud, dle ustanovení čl. 104 odst. 3 Ústavy mohou zastupitelstva v mezích své působnosti vydávat obecně závazné vyhlášky. Je tak třeba uzavřít, že vyhláška města Beroun byla vydána v rámci výkonu svěřené pravomoci. Dle § 35 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, se obecně závazné vyhlášky, spadající pod samostatnou působnost obcí, řídí zákonem, a to mimo jiné v případech, kdy je k tomu obec zmocněna zvláštním zákonem. V projednávané věci je tímto zvláštním zákonem zákon o místních poplatcích, dle jehož ustanovení § 14 odst. 2 zavede obec poplatky obecně závaznou vyhláškou, ve které upraví podrobnosti jejich vybírání. Vydalo-li tedy město Beroun vyhlášku č. 5/2012 v souladu s výše uvedeným, jednalo v rámci vlastní věcné působnosti a nelze konstatovat, že by své svěřené působnosti zneužilo. Předmětná vyhláška stanoví příslušnou sankci v případě pozdní úhrady místního poplatku ve středu zákonem stanoveného rozmezí. Nad rámec toho správní město Beroun stanovilo předmětnou vyhláškou zmírňující pravidlo, které vylučuje uplatnění zvýšení v případě prodlení kratšího 90 dnů.

[24] Vzhledem k výše uvedenému nelze přijmout stěžovatelovu argumentaci o tom, že podle krajského soudu lze nepřiměřené sankce „zhojit“ podáním dle § 16a (a rovněž § 16b). Smyslem těchto ustanovení není napravit tvrzenou chybu správních orgánů, nýbrž v odůvodněných případech buď k žádosti stěžovatele nebo z moci úřední ve výjimečných situacích místní poplatek či jeho zvýšení snížit, či úplně prominout. Poplatník v souvislosti s tímto ustanovením může požádat o odstranění tvrdosti zákona, pokud má za to, že jsou v jeho případě dány zvláštní důvody, proč za své pochybení nemá být sankcionován zvýšením místního poplatku.

[25] Pokud jde o zpochybnění ústavnosti § 11 odst. 3 zákona o místních poplatcích je třeba souhlasně s krajským soudem uvést, že ačkoliv příslušné ustanovení umožňuje sankční zvýšení místního poplatku až na trojnásobek, což je v procentuálním vyjádření vysoká hodnota, je výše místních poplatků zpravidla relativně nízká a užití nižších sankcí, by pro neplatící poplatníky nemuselo být dostatečně motivující ke včasné úhradě. K tomu je třeba přidat náklady administrace, které vzniknou vymáháním nezaplaceného poplatku s tím, že sankce zvýšením místního poplatku by měla rozumně odpovídat nákladům na její vymožení.

[26] Má-li stěžovatel pochybnosti o ústavnosti § 11 odst. 3 zákona o místních poplatcích i z toho důvodu, že umožňuje ukládání různě vysokých sankcí napříč Českou republikou, musí i zde dát Nejvyšší správní soud za pravdu krajskému soudu. Ustanovení § 11 odst. 3 zákona o místních poplatcích platí shodně na území celé České republiky a umožňuje individuální přístup při vymezování sankce za opožděné či částečné uhrazení místního poplatku v závislosti na míře porušení povinnosti, osobních poměrech poplatníka a dalších okolnostech řešeného případu. Napadené ustanovení je v tomto shodné s jakýmkoliv ustanovením stanovícím výši sankce určitým rozpětím. Samotné obce si následně prostřednictvím obecně závazné vyhlášky stanovují lokální odlišnosti v intencích zákonného ustanovení. Tato pravomoc vyplývá z § 14 odst. 2 zákona o místních poplatcích, kdy zákonodárce obcím umožnil si stanovit nejen to, zda ten který poplatek budou vybírat, ale též za jakých podmínek tak budou činit, včetně fakultativní možnosti upravit v zákonných mantinelech i s tím související sankce. Jak přitom dal Ústavní soud

v již shora citovaném nálezu ze dne 29. 6. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 9/10, jasně najevo, lokální úpravu i této otázky považuje za žádoucí, tedy zjevně souladnou s ústavním pořádkem. Nelze tak považovat rozdílnou úpravu napříč Českou republikou za diskriminační a v rozporu se zásadou rovnosti.

[27] S poukazem na shora uvedené důvody dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. O věci přitom rozhodl bez jednání postupem podle § 109 odst. 2 s. ř. s.

[28] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, nemá tedy právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný požadoval náhradu nákladů řízení. Takovýto nárok nicméně nelze přiznat. V tomto lze odkázat na usnesení rozšířeného senátu NSS, podle něhož „*s výkonem působnosti jednotlivých správních orgánů je nerozlučně spojena též povinnost tuto činnost obhájit u nezávislého soudu, povolaného na základě příkazu ústavodárce k ochraně práv jednotlivců (srov. čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod). Náklady takto vzniklé při této standardní činnosti správních orgánů jsou stejně jako veškeré náklady na fungování veřejné správy hrazeny z veřejných rozpočtů, tj. z výtěžku daní a poplatků hrazených všemi občany na základě zákona*“ (usnesení ze dne 31. 3. 2015, č. j. 7 Afs 11/2014 - 47). Ani žalovanému tedy soud náhradu nákladu řízení nepřiznal.

[29] Ustanovené zástupkyni stěžovatele Nejvyšší správní soud přiznal odměnu za jeden úkon právní služby – první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení [§ 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů] ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bod 5 advokátního tarifu], k čemuž náleží náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Vzhledem k tomu, že advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, odměna je dále zvýšena o částku odpovídající této dani, kterou je tato osoba povinna z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Částka daně, vypočtená podle citovaného zákona, činí 714 Kč. Celkem tedy odměna ustanovené advokátky činí částku ve výši 4 114 Kč. Tato částka jí bude vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení z účtu Nejvyššího správního soudu.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. dubna 2022

Mgr. David Hipšr
předseda senátu